

CAPUT XXIII.

Tunc quoque tres visiones non deerunt; quia cœlum novum, et terram novam, et omnia quæ in eis sunt, nova perspicue per corpus videbunt, cum sicut sol fulgebunt. Eadem spiritualiter imaginantur;

A intellectualia in natura integra et beatitudine perfecta, ut vere sunt, contemplantur. Qui ergo hanc scalam ordinatim per gradus suos scandere potuerit, in tertium cœlum, quo raptus est Apostolus, pervenire se gaudebit. Amen.

SCALA CŒLI MINOR

SEU

DE GRADIBUS CHARITATIS OPUSCULUM.

(Ex codice ms. inelytæ carthusiæ Gemnicensis in Austria in lucem asseruit venerabilis D. P. Leopoldus Wydemann; edidit R. P. Bern. PEZIUS, *Thes. Anecd. t. II, p. I, col. 171.*)

CAP. I. *Scala cœli charitas est, cujus gradus diversæ virtutes.*

Ad æternam gloriam perveniendi scala nobis hodie erigitur, per quam a fidelibus cœli culmen attingitur. Hæc enim scala est charitas, per quam ad cœli fastigia tendit. Ecclesiæ humilitas. Hujus vero scalæ latera, sunt geminæ dilectionis scilicet Dei et proximi præcepta; sed gradus, qui his lateribus inseruntur, sunt diversæ virtutes, per quas charitatis præcepta complebuntur; per quos qui rite scandent, faciem Domini, qui est charitas, in júbilo videbit. Quindecim gradus texuntur, quia per quindecim ramos charitatis cœlestia petuntur: unde et in templo Domini ad sanctuarium quindecim gradibus ascendebatur, quia scandens in hac scala ad cœlestis templi sanctuarium, Christum scilicet, sublevatur. Primo quoque quindecim gradus inscribuntur, quam hæc virtutes instruuntur, per quas æthera a beatis scanduntur. Quindecim autem sunt ter quinque; nam per fidem sanctæ Trinitatis debemus quinque sensibus nostris, charitatis opera adimplere.

CAP. II. *Primi tres hujus scalæ gradus, patientia, benignitas et pietas.*

Primus itaque gradus hujus scalæ est patientia; in qua animas possideri docet æterna Dei sapientia. In hunc gradum scandentes gressum firmamus: Si injurias et contumelias patienter pro Christi amore toleramus; qui opprobria et contumelias, flagella et ipsam mortem pro nobis patienter sustinuit, se imitantibus præmia permanentis gloriæ restituit.

Secundus gradus intexitur benignitas, per quam angelicæ societatis acquiritur dignitas; huic gradui gressum imprimimus. Si pro malis non mala sed bona retribuimus: et proximis nostris necessaria pro nostro posse benigne impendimus; quia et Christus crucifixoribus suis pro malo bonum, scilicet

B cet æternam vitam per suam passionem reddidit: quam etiam suis imitatoribus tribuit.

Tertius gradus inseritur pietas, per quam supernorum civium adipiscitur dulcis societas. In hunc gradum pia mens scandens exaltatur, sed aliorum felicitate non emulatur. Invidia enim diaboli intravit mors in orbem terrarum, imitantur autem eum qui sunt ex parte ejus, etc.

CAP. III. *Alii gradu simplicitas, humilitas, contemptus mundi, et voluntaria paupertas.*

Quartus gradus innectitur simplicitas, per quam cœlestis gaudii subitur multiplicitas. In hunc gradum pedem ponimus, si perperam aut fraudulenter vel perverse non agimus; ut si Dei servitio nihil subtrahimus, et bona opera non favore populi, sed sola causa Dei facimus.

Quintus gradus inditur humilitas, per quam attingitur angelica sublimitas. In hunc gradum scandens mens solidatur, si de accepta scientia non inflatur: dum Deum superbis resistere, humilibus autem dare gratiam recordatur.

Sextus gradus mundi est contemptus per quam superni regni acquiritur concentus. In hoc anima exsultat gloriosa, si non est ambitiosa, sed potenter sustinet tormenta, nam si velit Dominum dicentem audire, amice ascende superius leve onus Domini non renuat subire, et prosit verbo et exemplo fratribus.

Septimus gradus est voluntaria paupertas, per quam gloriæ et divitiarum in domo Domini accipitur libertas. In hunc gradum figit hic vestigia, qui non quærit quæ (suâ) solummodo sunt, sed quæ omnibus sunt utilia, et ad laudem Christi pertinentia: et talis scandit lælius, quia pavit in dulcedine pauperem Deus.

CAP. IV. *Alti gradus pax, bonitas, gaudium spirituale, sufferentia.*

Octavus gradus est pax, quæ est æternæ lucis

lax; in hoc gradu mens roboratur, si nec verbo nec facto ab aliquo lædatur, et si corpus animæ in Dei servitio subjugatur, et animæ spiritui concordans Domino Deo jugiter famulatur. In hoc gradu positi beati dicuntur, quoniam filii Dei vocabuntur (*Matth. v*).

Nonus gradus scribitur bonitas, per quam introitur cœlestis vitæ jucunditas. In hunc gradum scandit homo, si non solum non facit, sed cogitat nec malum.

Decimus gradus est spiritale gaudium, per quod pertingitur ad sanctorum contubernium. In hunc gradum lætetur homo se conscendisse, si non gaudet super iniquitate nec super ruina inimici, nec de malis quæ eveniunt alii: congaudet autem veritati, et omnibus gestis ad honorem Christi, qui est veritas et vitæ præmium, et plenum omnium gaudium.

Undecimus gradus locatur sufferentia, per quam supernæ gloriæ adipiscitur eminentia. Hunc gradum scandens animus arripit, si omnia mundi adversa pro Christo sufferet. In hoc gradu constituti beati scribuntur, si persecutionem pro justitia patiuntur (*ibid.*).

CAP. V. *Postremi gradus hujus scalæ fides, spes, longanimitas, et perseverantia.*

Duodecimus gradus dicitur esse fides, quæ homines efficit angelis concives. Hunc gradum hominibus gressu premit, si cuncta de Deo et æterna vita pie dicta vel scripta fideliter credit: absque fide etenim est impossibile Deo placere.

Tredecimus gradus est spes, quæ non confundit præstolantes spirituales res. In hunc gradum pedes mens sancta levat, si omnia bona, de futura vita sperat.

Quartus decimus gradus sequitur longanimitas, per quam impetratur angelorum æqualitas. Hunc

A gradum quilibet scandens apprehendet, si omnes promissiones Dei æquanimitate sustinet. Si onus Dei tandiu bajulat, quousque veniens ipse, de ejus collo jugum excutiat, et eum a labore cessare, et in requie recumbere faciat.

Quintus decimus gradus et ultimus ponitur pro perseverantia, per quam paradisiacæ amœnitatis capiuntur prata vernantia. In hunc gradum mens petens se pervenisse gaudeat, si de Dei misericordia nunquam desperando excidat: *Qui usque in finem perseveraverit, hic salvus erit (Matth. xiii).*

CAP. VI. *Hæc scala per timorem erigitur, quo ad summum perducta charitas ipsa in hæreditatem Domini introducitur.*

B Et qui per hos omnes gradus rite scandet, hunc Deus ipsa charitas in cellaria æternæ dulcedinis introducet. Hæc scala Domini per timorem erigitur, per quem ad summum perducta charitas ipsa, ut filius, in hæreditatem Domini introducitur: timor vero, ut servus foras ejicitur. Sed duplex distinguitur, quidam dicitur servilis, alius filialis. Servus quippe timet dominum, ne, si peccaret, eum damnaret; filius patrem timet, ne eum exhæredet; timet adultera maritum ne veniat, sed uxor casta, ne discedat. Per servilem timorem peccata declinamus, ne horrendi supplicii pœnam incidamus: per filialem transacta defleamus, ne gratia patris nostri et æternis gaudiis careamus. Modo cum charitas mentem possedit, servilem timorem foras mittit: timor autem Domini sanctus, scilicet filialis, permanet in sæcula sempiterna. Jam enim gehennam ut servus peccati non timebit; quia nullum peccatum committere quærit; sed Deo ut filius per dilectionem in virtutibus adhærebit. Per hos igitur timores Deum et vitam æternam diligamus, et per charitatem omnia bona perficiamus, ut hæreditate Dei sanctuarium possideamus: quæ omnia in nobis perficiat, qui semper regnat. Amen.

DE ANIMÆ EXSILIO ET PATRIA,

ALIAS, DE ARTIBUS.

(Profuit in lucem ex ms. cod. inclytæ carthusiæ Gemnicensis in Austria ven. D. P. Leopoldus Widemann; edidit R. P. Bern. PEZIUS *Thes. Anecd.* t. II, parte. 1, col. 225.)

PROLOGUS.

Thomæ gratiam apostolici nominis sortito, multis donis Sophiæ insignito Honorius illum in gloria Patriæ cernere, quem Thomas dubitans meruit in terris tangere. Quia vigilantibus oculis plerosque conspicis patriam magnopere desiderare, sed, utpote viæ ignaros per devia properare; hortaris me, optime virorum, quasi peritum locorum his viam demonstrare, ac viciniora loca stylo designare: ne forte longius a via

D aberrantes regia, in devio retardentur, et magis a patria elongentur; ut quondam de Ægypto egressi, ad patriam tendentes non modo corpore, sed corde, longo tempore in eremo erraverunt, et minime ad optabilem patriam pervenerunt. Ego autem cum invidia tabescente iter non habebam, pie injuncta impigre exsequi tentabo, quosque studiosos per ignota loca ad notam patriam deducam, invidios, lividos, corde tabidos, patria immeritos in tenebris erroris derelinquam. Tu